

Terugblik op symposium:

'Het kán, samen bouwen aan zorg'

90 jaar ontwikkeling in zorg en huisvesting

het Kán
Samen bouwen aan zorg

Abrona
met elkaar voor elkaar

"U mag hier parkeren! Ja, want vandaag mag ik parkeerwachter zijn!" Glunderend heette Johan de genodigden van het symposium welkom. Uiteraard mocht een fluorescerend veiligheidshesje niet ontbreken. Johan woont in de wijk Sterrenberg in Huis ter Heide. Waar mensen met en zonder verstandelijke beperking naast elkaar wonen. Op dinsdag 30 oktober stonden we samen met u stil bij de realisatie van dit vooruitstrevende project. We zijn trots op wat is bereikt en kijken ook vooruit, want de zorg is nooit af! Het symposium 'Het kán, samen bouwen aan zorg' onderstreepte dit.

Reacties op expositie

"Broertjes en zusjes van elkaar gescheiden?! Dat zou je je vandaag de dag toch niet kunnen voorstellen? Uiteraard kende ik de verhalen, maar nu ik de gedetailleerde tijdlijn van de ontstaansgeschiedenis bekijk, raakt dit mij enorm!" De tijdelijke expositie over '90 jaar Sterrenberg' brengt het gesprek tussen genodigden

op gang. Verbazing en vertwijfeling hebben de overhand, maar er wordt ook met warme gevoelens teruggekeken. "Misschien laat ik mij meeslepen door de nostalgische beelden, maar de zelfredzaamheid van de zorginstelling van weleer vind ik heel mooi." De expositie kijkt niet alleen terug, ook de huidige bewoners komen aan het woord. "Ik heb met veel interesse de kleurrijke, zeer expressieve schilderijen bewonderd. Ook de gepubliceerde gedichten, prachtig in hun eenvoud, omschrijven treffend de gevoelens van de bewoners."

"Je hoort er echt bij!"

Buurtbewoner Johan de Kruijk, net nog parkeerwachter, komt als eerste aan het woord tijdens het symposium. "Ik ben hier in 2016 komen wonen. Het was heel hard werken, je moet het namelijk wel zelf willen. De wijk is heel fijn, je hebt alles bij de hand: tandarts, dokter en fysio. En je komt ook zoveel mensen tegen op straat. Iedereen is enthousiast. Je krijgt een band met elkaar, je hoort er echt bij!"

“We zijn al 90 jaar op reis”

Op de vraag aan Jan Duenk, voorzitter raad van bestuur Abrona, wat hij nu mooi vindt aan de realisatie van Sterrenberg antwoordde hij: “Ik ben met name trots op alle collega’s en mijn voorgangers. Zij hebben durven dromen. Het is dan ook goed dat je van tevoren niet alles weet. Samen zijn we al 90 jaar op reis. Tijdens deze reis bedenk je oplossingen. Door de tomeloze inzet van de collega’s konden we schitterende stappen maken.” Het was zijn idee om de documentaire ‘90 jaar Sterrenberg’ te maken waarvan tijdens het symposium enkele fragmenten zijn getoond. Op deze wijze wil hij laten zien hoe de visie op zorg is veranderd. Volgt de huisvesting de visie van de zorg op? Of vice versa? Misschien loopt het wel door elkaar heen. De documentaire helpt ons te kijken. Zien wat er gezien moet worden. Het inspireert. Benieuwd naar de gehele documentaire? Op 18 en 25 november wordt ‘90 jaar Sterrenberg’ bij RTV Utrecht uitgezonden.

“Bouwen is niet makkelijk op de Utrechtse Heuvelrug”

De ontwikkeling van bedrijventerreinen, woonwijken en natuur moeten in balans zijn. 26 instanties als ecologen, Kamer van Koophandel, Abrona en overheden wilden destijds meepraten in het platform Hart van de Heuvelrug. Bart Krol (destijds gedeputeerde bij de provincie Utrecht): “Het was schakelen. Zoveel belangen van zorg, wonen en bedrijvigheid in balans brengen én het gebied moest ervan opknappen.” Boele Staal (destijds Commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht en voorzitter van het platform): “Na drie jaar overleggen vonden we een compromis. Het werd een eervol eindresultaat. Een mooi bedrijventerrein, geen chemische fabrieken meer, en bovenal de geïntegreerde woonwijk Sterrenberg.”

“Als je dromen waar wilt maken, moet je vooral wakker worden”

Kees van der Burg, directeur-generaal Langdurige Zorg bij het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport zette de

het Kan
Samen bouwen aan zorg

Abrona
 met elkaar voor elkaar

zaal aan het denken. “Door ontmoeting, het vergroten van de zichtbaarheid van mensen met een beperking, vergroot je hun zelfrespect. Je moet echter blijven afstemmen, hoe ver kan je gaan? Voor sommige mensen is de samenleving heel ingewikkeld. Voorzichtig zijn is hierbij gepast. Op het moment dat we bijvoorbeeld mensen en voorzieningen op een station helemaal weg automatiseren, dan wordt het participeren voor sommigen een stuk lastiger.”

“Kleine buurtjes, vele ontmoetingen”

Marcel Schipper, algemeen directeur VolkerWessels en Jos van Eldonk, architect en stedenbouwkundige, gaven een inzicht in het ontwikkelingsproces. Jos van Eldonk: “Het gedachtegoed was prachtig. Het was uitdagend om de ideeën te mogen verbeelden. Maar hoe krijg je mensen zonder beperking in deze wijk? Het elkaar ontmoeten, ver weg van de grondslagen van een gesloten instituut, was een grote uitdaging. We hebben daarom gekozen voor woningen met minimale uiterlijke

verschillen. Tevens hebben we 3 kleine buurtjes in de totale wijk gemaakt om onderling contact en ontmoetingsmomenten te vergroten. Voor bepaalde doelgroepen, zoals mensen met autisme, hebben we bewuste keuzes gemaakt om prikkels te reduceren. Net wat meer in de bossen, maar de voordeur wel in de wijk.” Marcel Schipper: “In 2007 wonnen wij de tender, in 2008 werden ook wij geconfronteerd met de crisis. We hebben het toch altijd belangrijk gevonden om deze wijk te realiseren. Evenwichtige keuzes voor de verschillende type woningen moesten er worden gemaakt. Een mooie klus in een moeilijke tijd.” Jos van Eldonk: “We hebben enorm geleerd van wat we hebben gedaan. Ik droom nog van een écht hart in de wijk, een ontmoetingsplek met bijvoorbeeld een winkel of andere voorzieningen.”

“De neiging om de boel soepel te houden soms (bedachtzaam) weerstaan”

Gustaaf Bos, onderzoeker VUmc, heeft van 2010-2015

het Kán

 Samen bouwen aan zorg

Abrona

 met elkaar voor elkaar

onderzoek verricht in de wijk. “Je kan de hele wereld bouwen in gedachten en woorden. Maar juist in woorden kan het misgaan. Wat als iemand niet met je kan communiceren? Er moet (letterlijk en figuurlijk) meer ruimte ontstaan voor ontmoetingen met mensen voor wie het niet vanzelfsprekend is, zoals verstandelijk gehandicapten. Wanneer mensen anders zijn dan jij, en jij je daar ongemakkelijk bij voelt, dan ontstaat er de natuurlijke neiging om het contact soepel en gemakkelijk te houden. Het gevolg daarvan is dat een ontmoeting soms niet ontstaat. Maar deze ontstane spanning brengt ons ook verder. Volg niet altijd je eerste impuls is het advies van Gustaaf Bos aan de burens. Dit geldt overigens ook voor de zorgverlener (ondersteund door team/organisatie). Soms moet je de neiging om de boel soepel te houden (bedachtzaam) weerstaan.”

“Droom groot, heb lef!”

Jan Duenk was het daar roerend mee eens.
 “Sta de verwarring toe en geef niet te snel antwoord. Je ziet dat mensen de verwarring zelf gaan oplossen.

Zo ontstaan er zaken die ik van te voren niet had bedacht. Jan over de toekomst: “Het aandurven om het even niet te weten, daar droom ik van. Droom groot! Het gaat in deze wijk óók om de ervaringen die kinderen opdoen. Zij groeien anders op dan de volwassenen van nu. Zij hebben andere ontmoetingen. Ervaringen voor later.”

Met trots voorgedragen

Tot slot werden de bewoners Ilse, Bart, Johan en Rob op het podium uitgenodigd. Passend gekleed voor deze feestelijke gelegenheid, enthousiast maar met enigszins gespannen gezichten, droegen zij hun gedichten voor. Voor de ene bewoner een groot feest om voor een zo groot publiek te mogen optreden. Voor de ander werd het net even te spannend. Maar samen met zijn vriend en begeleider kon ook Bart zijn gedicht over het leven op Sterrenberg voordragen. Een mooie, veelzeggende afsluiting van een symposium waarin is bevestigd: ‘Het kán, samen bouwen aan zorg’.